

בן יהודה

ובספר אור החמה הביא ביאור דברים הנז' בשם רבינו מהרש"ו ז"ל, וז"ל פירוש כי שתי תחיות הם, א' בביאת המשיח, אשר אז יקומו המתים מקברותיהם, ואז יודרך חומרת קץ, ויתקיימו בימות המשיח ויהיו אורכים ושוטים ופרים ורבים בטהרה ובקדושה כגדול, אמנם בשו"ב שהוא אלף השביעי שאז נאמר בו שאין בו לא אכילה ולא שחיתות, לכן נריך ויכרך אחד יותר ויהיו בנקיקי הסלעים, שאז נקרא יום הדין הגדול, ואז ימותו שעה אחת ויודעו חכלית הזכר, באופן שאז יתעלה הגוף בערך הנפש והיה רוחני כמו ממש. והנה אלף השביעי עליו נאמר והיה יום אחד הוא יודע לר' לא יום ולא לילה, כי יום שבת שמשו המאורות בלילה כמו היום, ולכן לא נאמר בו ויהי ערב ויהי בקר, וזהו לא יום ולא לילה, ועל אותו זמן נאמר והיה הנשאר בליון והגוהר בירושלם קדוש יאמר לו, כי אפילו הגוף יודרך בערך הנפש ואז יקבלו הגופים פעם אחרת גשמותיהם בערב שבת בעת כניסת שבת ביום אלף השביעי ע"ש :

ועוד כתב שם במדרש הנעלם, שהגוף אחר התחיה נקרא יחזק, והקשה לו מה יש בעקידת יחזק כדי לשחטו דמיון על אחר התחיה, וביאר שם על מיתה חנינה דחורין למות פעם שנית, כדי ליכנס לשבת שהוא אלף השביעי, ולפי שאין זו מיתה גמורה כראשונה, כי לא היה אלא רק ג' ימים, שנאמר יחיינו מיומים ויביום השלישי יקומו ונחיה לפניו, לכן נקראת זאת עקידת יחזק, שהיא בעקידת יחזק שלא מח ממש, אלא נעקר לפי שעה, ונחשב כאלו מת, ונשבע הקב"ה שאח"כ לא יבסח את אברהם שהיה הנשמה, כי אז כבר הגוף נקרא יחזק הוא כספא נקיה עכ"ל ע"ש :

והנה עינא דשפיר חזי, יראה כמה מילין שפירין אהנו למירין ממדרש הנעלם הנז', וממואל דבר למדנו דמ"ס המחמר כאן לדיקים שעתיד הקב"ה להחיות את חורין לעפרים, הכוונה הוא לדיקים שמתים אותם אחר ביאת המשיח שהיה התחיה הראשונה כאשר ימותו מיתה שניה אח"כ שהוא שעה אחת, דהיינו שיעור שני ימים כדי לנכנס לאלף השביעי, לא יחזרו לעפרם במיתה שניה היות כאשר היה להם במיתה הראשונה, אלא יאמר גופם קיים, כמו שהוא באדם שהוא מתעלף וישן, ואחר מיתה זו השנית, אז יחיו תחיה השנית, וישארו קיימים לעולם בזכר גדול שיהיה הגוף בערך הנפש, ובמפירם בדברי רבינו מהרש"ו ז"ל הנז', ולפי' דרש קדוש יאמר לו, היינו על זמן שאחר תחיה השנית קדוש יאמר לו, מה קדוש קיים כן הוא קיים ולא ישוב לעפרו, ואומר כל הכתוב לחיים בירושלים, זו תחיה השנית :

זהר מדרש הנעלם

וירא דף קטז

אשר אהבת וגו' הכא חית לאסתכלא האי אומנא דאפיק כספא ממקורא דארעא מאי עבד . בקדמיתא מעייל ליה בער דליק עד דנפיק *מניה כל זוממא דארעא והא אשתארת כספא אכל לא כספא שלימתא לבתר מאי עבד . מעייל ל' בנור' כדבקדמיתא ומפיק מניה [ד] סטייפי כד"ל (משלי כה) הגו סיגים מכסף וגו' וכדין הוא כספא שלימתא בלא ערבוזא קד הקב"ה מעייל האי גופא תחות ארעא עד דמתקרב כוליה ונפיק מניה כל זוממא בישא ואשתארת ההוא [ה] תרודו רקב ואחבני גופא מני' ועד כען הוא גופא [ו] לא שלים לבתר ההוא יומא רבא דכתיב (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לוי' לא יום ולא לילה המתעמרן כלוה בעפרא כדבקדמיתא מן קדם דחיו ותקפו דקב"ה ה"ד (ישעיה ב) ובאו במערות לורים ובמחלות עפר מפני פחד יי' ומהדר גאוו וגו' ונפיק גשמייהו ומתעכל ההוא תרודו רקב ואשתארת גופא דאחבני תמן (נ"ל נהורא) דיליה כנהורא דשמא וזוהרא דרקיעא דכתיב (דניאל יב) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגו' וכדין כספא שלים גופא שלימתא בלא ערבוזא אחריתא (ד) דאמר ר' יעקב

לשם ספר הדע"ה ח"ב

דרוש ד' ענף יב סי' ט

ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאוו (והוא ג"כ בביאת המשיח כמ"ס צפ' שמות ז' ב' ופ' פנחס רמ"ג א') ונפיק גשמייהו (ר"ל שהרבה ימותו מגדול הפחד ואימה) ומתעכל ההוא תרודו רקב (ר"ל כי מעת ביאת המשיח עד זמן תחיית המתים הנה אז יחזר להתעכל גם העצמות וחומרית הגוף ג"כ) ואשתארת גופא דאחבני תמן . נהורא דיליה כנהורא דשמא וזוהרא דרקיע כו' . ור"ל כי בעת ביאת המשיח יבנו כל הגופות מתחילה עשורים ונקיים מזהמא אכל יהיו עדיין בחומרית ועצבית ואח"כ יתעכלו גם הם ויחזרו להבנות בעת תחיית המתים מוחלטים ומאירים כאור השמש וכזהר הרקיע . וכ"ז הוא בהמתים שמתו כבר והיה מיתתם ע"י מלאך המות אבל בכל הדור שזכו לביאת המשיח הם ימותו אח"כ ויהיה מיתתם ע"י הקב"ה עליו ע"ד מיתת האבות ומשה ואהרן ומרים

באתת משל הם דתליא וכו' המבואר מזה המאמר הוא שזאתם הלדיקים שעתיד הקב"ה להחיות אינם מתים כלל אלא יחיו חיים ארוכים בגוף ונפש וישתמשו בחושים לעבודת יושרם ובאלף ה' יודקק גופם ובשרם כענין שהיה באלוה וחוך או קרוב לזה עד שיכולו לשוט על פני המים בלי עיפות ויגיעה ונהנים מזיו השכינה בלי מאכל ומשחה כענין משה ואלוה וכו' את המעלה הזאת זכינו בנפיש להשמיע את האזן כי אין בכל צעלי התנועה קל כצעלי הכנפים וזו חכלית מעלת הלדיקים ועובדי ה' והטוב האופן להם אשר אין לא רחם וזלמו יתברך יעשה למחכה לו . וא"ת כי מלשון רש"י ז"ל משמע שהם מתים אלא

שהמים יחזקאל שחזרו לעפר . וכו' כי אי קבלתי מהכחמים הראשונים כ"ג דתרי תחיות ינכו חדא סמוך לביאת המשיח ללדיקים אשר מתו בגלות וסבלו לחרות ולא ראו בטובתן של ישראל כדי שיראו בטובה הטיא ויזכו לראות בית המקדש בתיקומו ומקריבין עליו עולות . והתחיה השנית לסוף ימות המשיח סמוך לאלף השביעי ועליהם כתיב ורבים מישי אדמת עפר יקומו וגו' וכן כתב הריב"ש ז"ל בשם רבותיו וכן העלתי בשבועה אחרת והשחא כי היכי דבמתיהם השניים אשר עתידין . ליכנס מיד לעולם שכולו טוב וכולו ארוך יחיו ולא ימותו כדי שיזונו בגוף ונפש כפי משל הסומא והחניג' דליכא למימר לעמוד בדין לבד דא"כ לא יתקיים המשל יפה כך בני התחיה הראשונה יחיו ולא ימותו דאין חילוק בין שתי התחיות אלא מכל הכי טעמי משמע שהלדיקים שעתידים לחיות לא ימותו עוד כאשר נראה מפשט המאמר . וכ"ת א"כ מי נהן גופות בעולם שכלו טוב קשיא זו הקשה תנא דבי אליהו ותיקן דקב"ה עבד להו כנפים כלומר יודרך הגוף עד שישוב כמלאכי השרת צעלי כנפים והם מקבלים תנחול דקדש בגוף ונפש . ואם תקשה עלי קרא דכתיב כי הגער בן ק' שנה ימות משמע דליכא מיתת . י"ל דהך קראי ודכוותיהו איירי בנולדים אחר ביאת המשיח ובאותם שראו ביאת המשיח יחיו חיים ארוכים לבסוף יעטמו טעם מיתה וכן כתב הרמב"ם ז"ל כי מלך המשיח ימות וימלך בנו אחריו . אבל הלדיקים שכבר טעמו טעם מיתה וחיו בשביל דקדש לא ימותו עוד . א"כ דהך קראי באומות העולם והכי משני בחלק. ולכן אני אומר כי לא היתה כוונת רש"י ז"ל למה שבראש מפשט לשונו ומה שבשר מתקיים עליהם עד שישובו ויחיו לעתיד לבא אין הכוונה שימותו אלא שיתקיים הבשר עליהם זמן מרובה שלא כעצמו של עולם שכתבתי של אדם כלים ואובדים וימות באפיסת הכחות והכי דייק לישנא דעליהם דאם כבר מתו מאי עליהם הכי ה"ל למימר והבשר מתקיים . ומה שכתב עד שישובו ויחיו לעתיד לבא ה"פ עד שישובו לחיות חיי העולם הארוך והטוב כאלו הם חיים חדשים בערך הראשונים . ומה שכתב הוהיל ואינם נקברים בארץ אין הכוונה שמתו ולא נקברו אלא ה"פ הוהיל ולא מתו ונקברו בארץ דבשלמא שאר בני אדם כיון שמתו ונקברו הרי הם בעומים אבל הלדיקים הללו כיון דלא מתו ונקברו היכן הם אותם אלף שנה . חדע שקר הוא דאי מיתו וגופן קיים מאי פריך היכן הם והלא איפשר שיהיו מוטלין על פני הארץ שהרי שיתא אלפי סוי עלמא וחד חריב אמרו ולא שיחזרו העולם לחסו ובכו אלא שיהיה חרב מאין כל מי ולהכי פריך שפיר כיון שהוא חרב מאין אדם ובמהם וכל עוף השמים נדדו הלכו הקד לדיקי היכן הם :